Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Gandrabur Marcel

Dosarul nr. 3a-1867/25

2-24101812-02-3a-28052025

D E C I Z I E

dispozitiv

18 martie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei

Grefier Ciobanu Crina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 06 martie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ depusă de Procopciuc Angela, avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela” împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, terț IMSP „Spitalul Clinic Bălți” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 06 martie 2025.

Se încasează din contul Companiei de Asigurări în Medicină în beneficiul lui Procopciuc Angela, avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela”, cheltuielile de asistență juridică în instanța de apel în sumă de 5.000 (cinci mii) lei și cheltuielile de transport în sumă de 800 (opt sute) lei.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, judecător – Gandrabur Marcel
Dosarul nr. 3a-1867/25
2-24101812-02-3a-28052025

D E C I Z I E

18 martie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Ciobanu Crina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 06 martie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ depusă de Procopciuc Angela, avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela” împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, terț IMSP „Spitalul Clinic Bălți” cu privire la obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t :

**Pretențiile reclamantului**

La 11 septembrie 2024, Procopciuc Angela în calitate de fondator al Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela” a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Companiei Naționale de Asigurări în Medicină solicitând:

- anularea răspunsului Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 01-02/5012 din 06 august 2024, prin care a fost respinsă cererea din 25 iulie 2024 privind restabilirea drepturilor încălcate;
- obligarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină de a o include pe Procopciuc Angela în baza de date a persoanelor asigurate AOAM nr. IDNP ***** și la recuperarea cheltuielilor atribuite la tratamentul medical la Spitalul Clinic mun. Bălți din 22 iulie 2024;
- încasarea cheltuielilor de judecată, suportate pe parcursul judecării cauzei – asistența juridică 10.000 lei, cheltuielile de transport, conform bonurilor de plată 800 lei pentru fiecare ședință de judecată.

În motivarea acțiunii s-a menționat că prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul central din 26 octombrie 2023 (menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2024), a fost respinsă acțiunea civilă a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva avocatului Procopciuc Angela cu privire la încasarea forțată a primei de asigurare obligatorie pentru anii 2020-2022 ca nefondată și admisă acțiunea reconvențională a avocatului Procopciuc Angela cu privire la încasarea din contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primei de asigurare medicală obligatorie pentru anii 2019-2021 în mărime de 6.084 lei și 4.056 lei pentru anul 2023.

Reclamanta a remarcată că este persoană cu dizabilități medii din 2015, protejată de stat și asigurată din contul Guvernului Republicii Moldova conform art. 4 din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 și art. 4 alin. (2) și art. 23 din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002, iar ca urmare nu are obligația achitării primei de asigurare medicală obligatorie, fapt confirmat și de practica judiciară.

De asemenea, a menționat că la 22 iulie 2024, fiind internată la Spitalul Clinic Municipal Bălți cu diagnosticul Dee efect CF II, cu risc gr. 2, a fost informată că nu poate beneficia gratuit de servicii medicale, motivat de excluderea sa din baza de date a persoanelor asigurate de Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Reclamanta consideră că această excludere a fost dispusă abuziv și cu rea-credință de către funcționari ai Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, pe fondul unui litigiu existent între părți, încălcându-se astfel dreptul său la asistență medicală garantată de stat.

În context, reclamanta a invocat nerespectarea hotărârilor judecătorești definitive, inclusiv hotărârea Judecătoriei Bălți sediul central din 26 octombrie

2023 (menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2024), precum și Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06 aprilie 2023, care stabilește inaplicabilitatea unor prevederi legale în cazul avocaților cu dizabilități și întreținători a patru sau mai mulți copii.

Suplimentar, reclamanta a invocat prevederile art. 140 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și obligatorii, precum și art. 16 din Codul de procedură civilă, care consacră caracterul obligatoriu al actelor judecătorești pentru toate autoritățile publice, inclusiv Compania Națională de Asigurări în Medicină.

În baza acestor prevederi, reclamanta susține că Compania Națională de Asigurări în Medicină nu putea să o excludă din sistemul asiguraților, întrucât, fiind persoană cu dizabilitate medie, intră în categoria asigurată de Guvern și nu este subiect al obligației de plată a primei de asigurare. Excluderea sa este calificată drept discriminatorie și generatoare de prejudicii materiale și morale.

În urma evenimentelor descrise, reclamanta a menționat că la 25 iulie 2024, a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat: repunerea în baza de date a persoanelor asigurate; achitarea serviciilor medicale acordate la 22 iulie 2024; executarea hotărârii judecătorești privind restituirea sumelor achitate nejustificat (6.084 lei pentru 2019–2021 și 4.056 lei pentru 2023, plus cheltuieli de judecată și onorariu de avocat de 20.000 lei); precum și inițierea procedurii disciplinare împotriva funcționarilor Companiei Naționale de Asigurări în Medicină implicați.

Prin răspunsul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 01-02/5012 din 06 august 2024, cererea a fost respinsă, invocându-se faptul că hotărârea este contestată cu recurs și că reclamanta are venituri din profesia de avocat, fiind astfel obligată la plata asigurării, iar drept urmare a menținut că excluderea din sistem este legală și că reclamanta poate contesta actul în instanță.

Reclamanta consideră acest răspuns ca fiind ilegal, întrucât hotărârea judecătorească este executorie, nu există suspendarea executării, iar recursul nu împiedică executarea.

De asemenea, invocă încălcarea termenului rezonabil de executare prevăzut de art. 6 CEDO și a principiilor legalității, proporționalității, nediscriminării și bunei-credințe în activitatea administrației publice.

În concluzie, reclamanta susține că actul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină reprezintă un act administrativ individual defavorabil emis cu exces de putere și eroare de apreciere, prin ignorarea situației sale juridice și a hotărârilor judecătorești și constituționale, motiv pentru care solicită anularea acestuia și repunerea sa în drepturile de asigurare medicală garantată de stat.

**Soluția instanței de fond**

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 06 martie 2025, acțiunea înaintată de Procopciuc Angela a fost admisă parțial și respectiv, a fost obligată Compania Națională de Asigurări în Medicină să o includă pe Procopciuc Angela (avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela") în Sistemul Informațional Automatizat „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală", categoria „persoane asigurate de Guvern".

Suplimentar, s-a încasat din contul Companiei de Asigurări în Medicină în beneficiul lui Procopciuc Angela (avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela"), cheltuielile de asistență juridică în cuantum de 5.000 lei și cheltuielile de transport în mărime de 1.600 lei.

În rest, pretențiile din acțiunea înaintată au fost respinse ca neîntemeiate.

**Solicitarea apelantului**

La 13 mai 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Compania Națională de Asigurări în Medicină a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, din 06 martie 2025, iar la 17 iunie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*) a fost înregistrată motivarea cererii de apel, prin care s-a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În esență, în motivarea cerințelor înaintate apelantul a invocat că instanța de fond și-a întemeiat soluția, *inter alia*, pe hotărârile judecătorești anterioare cu privire la litigii între aceleași părți, reținând concluziile acestora ca având efect de lucru judecat, precum și pe Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06 aprilie 2023.

În context, apelanta a menționat că prima instanță a reținut că Procopciuc Angela, având grad mediu de dizabilitate, nu ar putea fi exclusă din categoria persoanelor asigurate de Guvern, iar statul ar avea obligația de a-i asigura acoperirea contribuției, respectiv lipsa unui mecanism de calcul al primei pentru avocații cu dizabilități nu poate fi imputată acestora, obligația reglementării revenind autorităților publice și că veniturile realizate din profesia de avocat nu justifică excluderea din categoria asiguraților de stat.

De altfel, apelanta a remarcată că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată întrucât în mod eronat s-a reținut existența autorității de lucru judecat, deoarece hotărârile invocate vizau situații și perioade diferite, fără identitate de obiect și cauză.

De asemenea, s-a menționat că instanța de fond a interpretat greșit legislația aplicabilă (Legea nr. 1585/1998, Legea nr. 1593/2002 și Hotărârea Guvernului nr. 1246/2018), întrucât avocații sunt expres incluși în categoria persoanelor obligate

să se asigure individual și să achite prima fixă AOAM, fiind excluși din categoria persoanelor asigurate de Guvern.

Totodată, apelanta a subliniat aplicarea eronată a Hotărârii Curții Constituționale nr. 8/2023, instanța de fond extinzând nejustificat efectele acesteia, fără a ține cont de considerentele cu privire la criteriul veniturilor și de faptul că asigurarea de către Guvern vizează doar persoanele fără venituri suficiente din activități profesionale.

Suplimentar, Compania Națională de Asigurări în Medicină a relatat că veniturile reclamantei din activitatea de avocat (367.300 lei în 2024 și 242.000 lei în 2023) demonstrează capacitatea financiară de a achita contribuția AOAM, venitul net lunar depășind salariul minim pe economie, ceea ce justifică obligativitatea asigurării individuale.

**Argumentele participanților la proces**

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului Compania Națională de Asigurări în Medicină – Vodă Constantin, a solicitat admiterea cererii de apel, precum a fost formulată.

Intimata Procopciuc Angela și reprezentantul intimatei, avocatul Procopciuc Ion, au solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond.

**Aprecierea instanței de apel**

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d)

constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă de Procopciuc Angela, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar în raport cu prevederile legislației în vigoare, Completul judiciar statuează că apelul declarat este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Potrivit art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din actele dosarului (*inclusiv hotărârea Judecătoriei Bălți sediul central din 26 octombrie 2023, menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2024 – la acțiunea formulată de Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva avocatului Procopciuc Angela privind încasarea forțată a primei de asigurare obligatorie pentru anii 2019-2021 și acțiunea reconvențională a avocatului Procopciuc Angela privind încasarea din contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a primei de asigurare medicală obligatorie pentru anii 2018, 2019, 2020 în mărime de 6.084 lei și 4.056 lei pentru anul 2023*) rezultă că Procopciuc Angela este încadrată în gradul III de dizabilitate cu stabilirea pensiei din 04 martie 2015.

La caz, constatând că nu deține statut de persoană asigurată în Sistemul informațional automatizat „Asigurarea obligatorie de asistență medicală” (SIA „AOAM”) pentru anul de gestiune, Procopciuc Angela a adresat o pretenție prealabilă în adresa Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, solicitând activarea statutului de persoană asigurată în SIA „AOAM”.

La data de 06 august 2024 Compania Națională de Asigurări în Medicină a oferit răspunsul cu nr. 01-02/5012 la cererea prealabilă, prin care a comunicat petiționarei lipsa temeiului legal de a satisface solicitarea, pe motiv că avocații cad sub incidența obligației de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală (AOAM) în sumă fixă, făcând parte din categoriile de plătitori ai primei de AOAM prevăzuți la pct. 2 din anexa nr. 2 la Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală care se asigură în mod individual.

Astfel, invocând dezacord cu poziția abordată de autoritatea publică și soluția adoptată în procedura prealabilă, Procopciuc Angela s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, prin hotărârea din 06 martie 2025, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani a admis parțial acțiunea înaintată de Procopciuc Angela și respectiv a obligat Compania Națională de Asigurări în Medicină să o includă pe Procopciuc Angela (avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela") în Sistemul Informațional Automatizat „Asigurarea Obligatorie de Asistență Medicală", categoria „persoane asigurate de Guvern", cu încasarea din contul Companiei de Asigurări în Medicină în beneficiul lui Procopciuc Angela a cheltuielilor de judecată.

Completul judiciar apreciază hotărârea instanței de fond ca fiind întemeiată, adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

În drept, conform prevederilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 „*cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală",* categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual, se stabilesc în anexa nr. 2.

În conformitate cu art. 23 alin. (4) din Legea citată, persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art. 4 alin. (4) lit. i) și j) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit. d) din anexa nr. 2 la prezenta lege, nu achită prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

Contextual, reieșind din prevederile art.4 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998 „*cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală*", Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin. (9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual persoanele cu dizabilități severe, accentuate sau medii.

La caz, reieșind din conceptul expus, atât în răspunsul nr. 01-02/5012 din 06 august 2024 emis în procedura prealabilă, cât și în textul cererii de apel, Compania Națională de Asigurări în Medicină și-a fundamentat poziția pe ideea că avocații, inclusiv cei cu dizabilități, sunt expres incluși de lege în categoria profesioniștilor obligați să se asigure individual și să achite prima AOAM din propriile venituri, ceea ce exclude automat acoperirea lor de către stat și în consecință, consideră că a aplicat corect legea și principiile sistemului (contributivitate, solidaritate și

echitate), întrucât existența veniturilor profesionale confirmă capacitatea de plată, iar extinderea statutului de „asigurat de Guvern” în astfel de cazuri ar contraveni cadrului normativ și ar dezechilibra sistemul public de asigurări medicale.

Contrar acestor constatări, prin prisma materialului probator și a normelor legale aplicabile (art. 4 alin. (2) și art.23 din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 și art. 4 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 1585 din 27 februarie 1998), instanța de apel reține că argumentele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină sunt neîntemeiate, deoarece determinarea categoriei juridice a persoanei nu poate fi realizată exclusiv formal, prin simpla apartenență profesională de avocat, ci necesită coroborarea statutului de dizabilitate cu regimul juridic stabilit de Curtea Constituțională.

În acest sens, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06 aprilie 2023, s-a statuat expres că excluderea automată a persoanelor cu dizabilități medii, accentuate sau severe, deținători de licență de avocat, din categoria persoanelor asigurate de Guvern este neconstituțională în măsura în care nu se bazează pe un criteriu obiectiv legat de veniturile efectiv realizate. Curtea a reținut că deținerea licenței de avocat nu implică în mod automat obținerea unor venituri suficiente și că analiza trebuie să fie una concretă, individualizată, raportată la capacitatea reală de plată.

De asemenea, instanța de apel subliniază că hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 06 aprilie 2023 este obligatorie în întregul său conținut, atât sub aspectul dispozitivului, cât și al considerentelor, conform art. 120 din Constituție și art. 16 din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 195 din Codul administrativ.

În consecință, autoritățile publice și instanțele judecătorești sunt ținute să îi asigure efectul deplin, inclusiv în cauze similare sau conexe, fără a fi necesară tripla identitate de părți, obiect și cauză, fiind suficientă identitatea problemei juridice soluționate anterior.

De altfel, instanța de apel consideră irelevantă poziția abordată de Compania Națională de Asigurări în Medicină cu privire la lipsa autorității de lucru judecat, or, la caz, nu se invocă exclusiv principiul *res judicata* în sensul strict al art. 265 Cod de procedură civilă, ci efectul obligatoriu al unor hotărâri judecătorești și a Curții Constituționale asupra unei chestiuni juridice deja tranșate, conform art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Contextual, este de remarcat că hotărârea Judecătoriei Bălți sediul central din 26 octombrie 2023 și decizia Curții de Apel Bălți din 18 aprilie 2024, rămase definitive și executorii, au stabilit expres că Procopciuc Angela, persoană cu grad mediu de dizabilitate, intră în categoria persoanelor asigurate de Guvern, iar aceste constatări nu pot fi ignorate în prezenta cauză, întrucât privesc aceeași problemă juridică de încadrare în sistemul AOAM.

Totodată, instanța de apel constată că hotărârile judecătorești în cauză nu sunt utilizate ca izvor de autoritate de lucru judecat în sens strict, ci ca exprimare a unei

jurisprudențe constante cu privire la aceeași problemă de drept, respectiv statutul persoanelor cu dizabilități care dețin licență de avocat în sistemul AOAM.

Mai mult ca atât, în opinia instanței de apel, susținerea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la pretinsa interpretare eronată a hotărârii Curții Constituționale, de asemenea este nefondată, deoarece Curtea a statuat în mod explicit că excluderea automată a avocaților cu dizabilități din categoria persoanelor asigurate de Guvern este lipsită de criteriu obiectiv, or statul are obligația de a asigura protecție specială persoanelor cu dizabilități, iar eventualele criterii de diferențiere trebuie să țină cont de venitul real, nu de o prezumție abstractă de capacitate financiară.

În speță, instanța de apel reține că Compania Națională de Asigurări în Medicină nu a probat existența unui mecanism legal concret de individualizare a veniturilor relevante pentru excluderea lui Procopciuc Angela din categoria asiguraților de Guvern, mecanism a cărui lipsă nu poate fi imputată acesteia.

Or, până la adoptarea unei reglementări clare, aplicabile și conforme exigențelor Curții Constituționale, calificarea juridică a intimatei rămâne guvernată de norma constituțională interpretată prin Hotărârea nr. 8/2023.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel apreciază ca nefondate argumentele Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la veniturile lui Procopciuc Angela, deoarece simpla invocare a unor venituri brute sau nete nu poate substitui cadrul legal obligatoriu (în sensul Legii nr. 1585/1998 și Legii nr. 1593/2002), respectiv instanța nu poate substitui criteriul respectiv în locul legiuitorului.

Referitor la argumentul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină cu privire la presupusa afectare a sustenabilității sistemului AOAM, instanța reține că acesta este unul de oportunitate legislativă, nu de legalitate și nu poate prevala asupra aplicării directe a normelor constituționale și legale în vigoare.

În consecință, instanța de apel constată că hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 06 martie 2025 este legală și întemeiată, fiind pronunțată cu aplicarea corectă a prevederilor art. 4 alin. (4) lit. i) din Legea nr. 1585/1998, art. 23 alin. (4) din Legea nr. 1593/2002, precum și a Hotărârii Curții Constituționale nr. 8 din 06 aprilie 2023.

Suplimentar, instanța de apel notează că contrar art. 93 alin. (1) Cod administrativ care reglementează sarcina probațiunii în contencios administrativ, apelantul nu a adus careva probe în susținerea pretențiilor sale, iar prin urmare, instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, or hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale participanților la proces.

Nu în ultimul rând, instanța menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

Cu toate acestea, din argumentele apelantului nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, respectiv apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata temeinicia cerințelor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe, în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că „...art. 6§1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes...”, ajunge la concluzia de a respinge cumulul argumentelor invocate în apel, deoarece acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Finalmente ținând cont de raționamentele enunțate supra și având în vedere că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Completul de judecată ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Compania Națională de Asigurări în Medicină și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Apelul declarat de Compania Națională de Asigurări în Medicină, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 06 martie 2025.

Se încasează din contul Companiei de Asigurări în Medicină în beneficiul lui Procopciuc Angela, avocat în cadrul Cabinetului Avocatului „Procopciuc Angela”, cheltuielile de asistență juridică în instanța de apel în sumă de 5.000 (cinci mii) lei și cheltuielile de transport în sumă de 800 (opt sute) lei.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei